

Sygn. akt I ACa 1186/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 sierpnia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Jarosław Marek Kamiński
----------------	---	-----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2022 r. w Białymstoku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **B. B. (1)**

przeciwko **Skarbowi Państwa -(...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 29 czerwca 2021 r. sygn. akt XXV C 430/18

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – (...) kwotę 1.000 (jeden tysiąc) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu instancji odwoławczej.**

(...)

UZASADNIENIE

Powód B. B. (1) wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od Skarbu Państwa -(...) kwoty 339.553,89 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, „tytułem odszkodowania za szkodę spowodowaną wydaniem w dniu 11 października 2015 r. przez Sąd Okręgowy w W. wyroku z naruszeniem obligatoryjnego zakazu orzekania ponad powództwo wynikającego z art. 321 k.p.c., w sprawie o sygn. akt IV C 1377/09, utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. za sygn. akt VI ACa 71/12, tj. deliktem skutkującym odrzuceniem powództwa z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie o sygn. akt VI C 172/14”.

Pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Prezesa S. (...) i Prezesa S. (1), wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując roszczenie powoda zarówno co do zasady, jak i co do wysokości.

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił powództwo i postanowił o kosztach sądowych i kosztach procesu.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

B. B. (1) do dnia 13 sierpnia 2003 r. zamieszkiwał w lokalu nr (...) położonym w W. przy ulicy (...). Spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu przysługiwało matce B. B. (1) - U. P.. W tym dniu U. P. wymieniła zamki w drzwiach mieszkania, informując B. B. (1), że już nie mieszka w tym lokalu, a jego rzeczy pozostawione w mieszkaniu nie należą do niego. B. B. (1) wezwał wówczas Policję, ale ta, po uzyskaniu informacji od U. P., że to ona jest właścicielką mieszkania, a syn zalegał z opłatami czynszowymi i jest już wymeldowany, nie podjęła żadnej interwencji.

B. B. (1) w dniu 18 sierpnia 2003 r. wniósł pozew do Sądu Rejonowego w W. o przywrócenie naruszonego posiadania przeciwko U. P., który został zarejestrowany pod sygnaturą IV C 1116/03. W dniu 8 października 2003 r. zapadł wyrok uwzględniający powództwo, jednakże B. B. (1) nie podjął żadnych działań zmierzających do wyegzekwowania roszczenia uwzględnionego w wyroku.

Pod nadzorem Prokuratury Rejonowej W. O. prowadzone było w Komendzie Policji W. W. postępowanie w sprawie przywłaszczenia przez U. P. mienia na szkodę B. B. (1) o łącznej wartości 50.000 zł, na skutek zawiadomienia o przestępstwie z dnia 26 sierpnia 2003 r.

Jako przywłaszczone mienie wskazano: wieżę segmentową marki T., telewizor marki P. o wartości 8.000 zł, laptop marki A. o wartości 4.000 zł, telefon komórkowy N. o wartości 1.700 zł, komputer PC o wartości 4.000 zł, komputer PC o wartości 1.000 zł, dwie lodówki, pralka automatyczna, kuchnia gazowa, wyposażenie wnętrz, rzeczy osobiste, dokumenty firmowe, zestaw satelitarny Wizja TV, DVD P., magnetowid P., wieża, telefax P., telewizor S., magnetofon A., oprogramowanie komputerowe, pieniądze w kwocie 16.000 zł. Zawiadomienia B. B. (1) o zdarzeniach z dnia 13 i 26 sierpnia 2003 r. zostały zakwalifikowane przez Prokuraturę Rejonową W. O. jako sprawa o zmuszanie powoda do określonego działania poprzez stosowanie przemocy (art. 191 § 1 k.k.) i spowodowanie u niego obrażeń ciała skutkujących naruszeniem czynności na okres nie dłuższy niż 7 dni (art. 157 § 2 k.k.). Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą 2 Ds. 2572/03/VI. W ramach tego postępowania, w dniu 22 września 2003 r. przeszukano mieszkanie zajmowane przez U. i K. P., położone w W. przy ulicy (...). W jego wyniku P. dobrowolnie wydali przedmioty należące do powoda, które następnie pozostawiono u nich na przechowanie. Powód decyzji tej nie zaskarżył.

Postanowieniem z dnia 17 października 2003 r. w sprawie 2 Ds. 2572/03 Prokurator wydał postanowienie w przedmiocie umorzenia powyższego postępowania i orzekł, że dowody rzeczowe (przedmioty znajdujące się u U. i K. P.) po uprawomocnieniu się postanowienia o umorzeniu mają być zwrócone powodowi. B. B. (1) wywiódł zażalenie na powyższe postanowienie, które zostało przez Sąd Rejonowy dla m.st. W. w W. oddalone postanowieniem z dnia 29 stycznia 2004 r.

Na skutek kolejnych zawiadomień powoda o popełnieniu przestępstwa przywłaszczenia przez U. i K. P., należącego do niego mienia, oddano powodowi część rzeczy znalezionych w mieszkaniu przy ulicy(...) w W., część rzeczy nie odnalezionych w tym mieszkaniu policjanci zwrócili powodowi następnego dnia w Komisariacie Policji W. W.; twierdząc, że znajdowały się one w innym miejscu, m.in. w mieszkaniu na (...).

Powód niejednokrotnie ponawiał skargi dotyczące przestępstw popełnionych przez U. i K. P. w sierpniu 2003 r., składając skargi w różnych Prokuraturach.

Prawomocnym postanowieniem Prokuratora Rejonowego (...) wydanym w dniu 7 października 2003 r. w sprawie o sygn. akt 2Ds 2572/03/YI zwrócono B. B. (1) dowody rzeczowe, zarejestrowane za nr (...).

W dniach 19-20 kwietnia 2004 r. w sprawie o sygn. akt 2 Ds. 881/04 Prokuratura Rejonowa (...) podjęła czynności zmierzające do odzyskania dowodów rzeczowych postępowania o sygn. akt 2 Ds. 2572/03 od osób, które zostały przybrane przez pozwanego do przechowywania dowodów rzeczowych i dokumentów należących do powoda. Odzyskano jedynie część rzeczy.

W Prokuraturze Rejonowej w W. (1) pod sygnaturą 2 Ds. 306/09 toczyła się sprawa przeciwko U. P. o przywłaszczenie w okresie 29 stycznia 2004 r. do 19 kwietnia 2004 r. powierzonych jej mienia o wartości około 66.620 zł.

W toku śledztwa U. P. zmarła, a po podjęciu zawieszono postępowania sprawa toczyła się przeciwko K. P. o zabór rzeczy z mieszkania przy ulicy (...) o wartości nie mniej niż 65.102 zł, o sygnaturze 2 Ds. 169/11. Wartość przedmiotów znalezionych w toku przeszukań została określona przez biegłą na kwotę 65.102 zł. W dniu 30 czerwca 2011 r. został sporządzony akt oskarżenia.

W jednej z toczących się w Prokuraturze Rejonowej W. O. spraw (sygn. akt 2 Ds./438/04/II) powód podał spis przywłaszczonych w dniu 13 sierpnia 2003r. znajdujących się w mieszkaniu przy (...) przedmiotów i ocenił ich wartość na kwotę 241.780 zł plus mienie jego klientów o wartości 4.750 zł. Jednocześnie powód wskazał, że istnieje prawdopodobieństwo, że część z wymienionych rzeczy zabrała jego żona D. B., z którą pozostaje w separacji.

U. P. wytoczyła przeciwko B. B. (1) powództwo o eksmisję i zapłatę, sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I C 199/06.

W sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą akt IV K 436/06 toczyło się postępowanie przeciwko U. P. oskarżonej o czyn z art. 224 par. 2 k.k. i inne.

U. P. sprzedała spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ulicy (...) w W. w dniu 27 kwietnia 2007 r.

Powód składał liczne skargi na funkcjonariuszy Policji i Prokuratorów. Prokuratura Rejonowa w W. (1) pod sygnaturą 2 Ds. 46/09, na podstawie zawiadomienia powoda, prowadziła śledztwo w sprawie niedopełnienia obowiązków i przekraczania uprawnień przez funkcjonariuszy publicznych i poświadczenia nieprawdy. Postępowanie zostało umorzone, gdyż postępowanie karne co do części tych samych czynów tych samych osób zostało prawomocnie zakończone, a co do pozostałych zarzutów z uwagi na ich bezzasadność.

W piśmie z dnia 26 maja 2009 r. w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla m.st. W. III Wydziałem Karnym Sekcją Postępowania Przygotowawczego sprawie o sygn. akt III Kp 1913/08, B. B. (1) wniósł o zasądzenie na podstawie art. 417 par. 1 k.c. na jego rzecz od Skarbu Państwa odszkodowania w kwocie 600.000 zł za szkodę wyrządzoną przez funkcjonariuszy państwowych przy wykonywaniu powierzonych im czynności. W piśmie z dnia 21 lipca 2009 r. powód sprecyzował roszczenie domagając się zasądzenia od Skarbu Państwa - Prokuratury Rejonowej W. O. na jego rzecz kwoty 700.000 zł w tym 600.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 października 2003 r. tytułem odszkodowania oraz kwotę 100.000 zł za straty moralne, jakie poniósł przez 6 lat tj. stracony czas na pisanie pism oraz za 6 lat bezdomności. Ostatecznie powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 600.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2003 r. do dnia zapłaty z tytułu odszkodowania za straty materialne i utratę mieszkania oraz 100.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu na straty moralne jakie poniósł w związku z nie załatwieniem spraw związanych z zawiadomieniami o przestępstwie, mimo że obowiązek załatwienia spraw w wyniku zawiadomień o przestępstwie ciąży na Prokuraturze i Policji.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 11 października 2011 r., wydanym w sprawie o sygn. akt IV C 1377/09, oddalił powództwo B. B. (1) przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w całości i obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej. W uzasadnieniu wyroku Sąd podkreślił nieścisłości w określaniu przez powoda wartości i rodzaju utraconych przez niego przedmiotów. W ocenie Sądu, powód nie udowodnił poniesienia szkody i nie wykazał związku przyczynowego pomiędzy szkodą a działaniem bądź zaniechaniem władzy publicznej.

Wyrokiem z dnia 5 września 2012 r., w sprawie o sygn. akt VI ACa 71/12, Sąd Apelacyjny w W. oddalił apelację powoda od wyżej wymienionego wyroku Sądu I instancji.

Postanowieniem z dnia 12 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił wniosek powoda o wykładnię wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 11 października 2011 r., wydanego w sprawie IV C 1377/09 (pkt I) oraz odrzucił wniosek

powoda o wykładnię wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 5 września 2012 r., wydanego w sprawie VI ACa 71/12 (pkt II). Sąd Apelacyjny w W. na skutek zażalenia powoda na pkt 1 powyższego postanowienia oddalił zażalenie.

Na skutek kolejnego pozwu B. B. (1) z dnia 29 stycznia 2014 r. zostało zainicjowane postępowanie przed Sądem Okręgowym w W., w sprawie o sygn. akt IV C 172/14, o zapłatę kwoty 100.000 zł od Skarbu Państwa - (...) za ustalone w sprawie o sygn. akt 2 Ds. 881/04 PR O. braki w dowodach rzeczowych postępowania o sygn. akt 2 Ds. 2572/03 PR O. oraz kwoty 21.613,70 zł za braki w uznanym za dowody rzeczowe oryginalnym oprogramowaniu, którego ustalenia sprawy o sygn. akt 2 Ds. 881/04 nie obejmowały, tj. kwoty 121.613,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 stycznia 2004 r. Powód wniósł także o orzeczenie obowiązku naprawy szkody w wysokości 50.000 zł wywołanej pozbawieniem na okres ponad 10 lat dokumentów stwierdzających prawa majątkowe powoda, narzędzi do wykonywania działalności zarobkowej oraz odzieży przez Prokuratora Rejonowego (...) statio fisci Prokurator Okręgowy w W.- Skarb Państwa poprzez przekazanie tych rzeczy osobom trzecim bez szczegółowych spisów i opisów zgodnych z wymogami art. 229 k.p.k. oraz przepisów wynikających z rozdziału 5 tego Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 czerwca 2003 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów oraz innych działów administracji powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Sąd na rozprawie w dniu 25 lutego 2015 r. postanowił dopuścić dowód z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, o sygn. akt IV C 1377/09, po czym powyższy pozew odrzucił.

Postanowieniem z dnia 7 października 2015 r. Sąd na rozprawie oddalił wniosek powoda o przywrócenie terminu do sporządzenia uzasadnienia i wniesienia zażalenia, a postanowieniem z dnia 4 listopada 2015 r. Sąd odrzucił wniosek powoda o sporządzenie uzasadnienia do postanowienia z dnia 25 lutego 2015 r. oraz odmówił sporządzenia i doręczenia uzasadnienia postanowienia z dnia 7 października 2015 r.

Z uwagi na powyższe, uzasadnienie postanowienia z dnia 25 lutego 2015 r. o odrzuceniu pozwu nie zostało sporządzone i przesłane stronie powodowej. Postanowienie o odrzuceniu pozwu stało się prawomocne z dniem 5 marca 2015 r.

Postanowieniem z dnia 3 sierpnia 2017 r. Sąd Apelacyjny w W. oddalił zażalenie powoda na postanowienie z dnia 28 grudnia 2016 r. oddalające wniosek powoda o wykładnię orzeczenia z dnia 25 lutego 2015 r.

W tak ustalonym stanie sprawy, Sąd pierwszej instancji wskazał, że podstawę faktyczną powództwa stanowi nieprawidłowe i bezprawne działania Sądu Okręgowego w W. w sprawie VI C 172/14.

Sąd pierwszej instancji przedstawił przesłanki zastosowania art. 417 § 1 k.c. Odwołał się też do art. 417¹ § 2 k.c., z którego wynika, że jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Odnosi się to również do wypadku, gdy prawomocne orzeczenie lub ostateczna decyzja zostały wydane na podstawie aktu normatywnego niezgodnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Z treści art. 417¹ § 2 k.c. wynika, że niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia nie może być przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Sąd rozpoznający sprawę o odszkodowanie nie jest właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku lub postanowienia wskazywanego jako źródło szkody. Przepis art. 417¹ § 2 k.c. nie tylko nie upoważnia sądów odszkodowawczych do samodzielnego stwierdzania bezprawności orzeczeń, ale odsyła w tym zakresie do właściwych procedur. Szczególnym przewidzianym do tego trybem jest skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424 - art. 424 k.p.c.). Prawomocne orzeczenie może być również wzruszone wskutek skargi kasacyjnej lub skargi o wznowienie postępowania, gdy dojdzie do uchylecia lub zmiany wyroku. Potrzebę podważenia jego zgodności z prawem w odrębnym postępowaniu uzasadniają względy związane z zasadą pewności prawa, co niesie za sobą konieczność dokonywania jego jednolitej wykładni i stosowania. Sąd odszkodowawczy nie może samodzielnie orzekać o legalności orzeczenia.

Powód nie wykazał, aby uzyskał w jednym z wymienionych trybów prejudykat stwierdzający niezgodność z polskim prawem prawomocnych orzeczeń, które wskazuje jako źródło swojej szkody. Powód kwestionuje postanowienie z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie o sygn. akt VI C 172/14 w przedmiocie odrzucenia pozwu, które zostało wydane w związku z wydaniem w dniu 11 października 2015 r. przez Sąd Okręgowy w W. wyroku w sprawie o sygn. akt IV C 1377/09, utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W., za sygn. akt VI ACa 71/12. Brak stosownego prejudykatu wywołuje skutki w zakresie prawa materialnego, polegające na niemożności skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego od Skarbu Państwa na podstawie art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 417⁽¹⁾ § 2 k.c. Do czasu, gdy wadliwość prawomocnego orzeczenia, z którego wydaniem strona wiąże odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa, nie zostanie stwierdzona w odrębnym postępowaniu, orzeczenie to uznaje się za odpowiadające prawu, co gwarantuje ochronę stanów ukształtowanych na jego podstawie. Niepodważone przez skarżącego orzeczenia obowiązują i stosownie do art. 365 § 1 k.p.c. wiążą sądy oraz inne wymienione w tym przepisie organy. Aby podważyć skuteczność prawną postanowienia o odrzuceniu pozwu zapadłego w sprawie o sygn. akt IV C 172/14, powód winien legitymować się stosownym orzeczeniem sądu stwierdzającym niezgodność z prawem tego orzeczenia, uzyskanego w odrębnym postępowaniu. W niniejszym procesie, który dotyczy naprawienia szkody sąd co do zasady nie jest władny dokonywać indywidualnej oceny legalności powyższego orzeczenia stanowiącego w ocenie powoda źródło jego szkody.

Wskazywana przez powoda sprawa IV C 172/14 została zakończona prawomocnym postanowieniem w przedmiocie odrzucenia pozwu wydanym po przeprowadzeniu rozprawy. Od takiego orzeczenia nie przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności prawem prawomocnego orzeczenia. Tym samym w świetle art. 424^{1b} k.c. powód winien był wyczerpać środki prawne służące wyeliminowaniu z obrotu kwestionowanego rozstrzygnięcia. Powód winien był złożyć wniosek o uzasadnienie postanowienia i następnie wywieść zażalenie, a tego nie uczynił. W odniesieniu natomiast do sprawy IC 1377/09, prowadzonej w postępowaniu apelacyjnym pod sygnaturą VI ACa 71/12, powód mógł skorzystać z możliwości stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowania w sprawie, jednakże tego również zaniechał. Nie złożył też skargi kasacyjnej, ani skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Okręgowy wywiódł, że powód nie legitymuje się prejudykatem świadczącym o niezgodności z prawem kwestionowanych przez niego orzeczeń sądowych, niezależnie zaś od tego, nawet ewentualne stwierdzenie bezprawności działania funkcjonariuszy Skarbu Państwa nie powoduje powstania automatycznie obowiązku odszkodowawczego przy braku szkody. Powód zaś nie wykazał, że w jego majątku została wyrządzona szkoda. Powództwo nie zostało w tym zakresie udowodnione.

Sąd Okręgowy uznał za skuteczny podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Pozew został wniesiony w dniu 20 lutego 2018 r. Powód swoich roszczeń upatruje w związku z postępowaniem toczącym się przed Sądem Okręgowym w W. w sprawie o sygn. IV C 1377/09, gdzie w dniu 11 października 2011 r. został wydany wyrok oddalający powództwo powoda w całości, który na skutek apelacji powoda został poddany kontroli instancyjnej przez Sąd Apelacyjny w W., sygn. VI ACa 71/12, który oddalił apelację w dniu 5 września 2012 r. Powód o szkodzie i osobie zobowiązanej do naprawienia dowiedział się jeszcze przed wytoczeniem powództwa w sprawie IV C 1377/09, w której stroną pozwaną był Skarb Państwa. Bez względu na wielość jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa, stroną jest wyłącznie Skarb Państwa. Oznacza to, że roszczenie powoda uległo przedawnieniu – art. 442⁽¹⁾ k.c.

W konsekwencji powództwo zostało oddalone.

Apelację od powyższego wniósł powód zaskarżając go w całości.

Zarzucił naruszenie prawa procesowego, błąd w ustaleniach faktycznych, nierozpoznanie istoty sprawy, rozpoznanie tego, o co powód nie wnosił. Z apelacji wynikało, że powód domaga się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej RP kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

W myśl art. 374 k.p.c. sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania.

Powyższy przepis w brzmieniu nadanym nowelizacją z 4.07.2019 r. (ustawa dnia z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw. Dz.U. 2019.1469) obowiązuje od 7.11.2019 r. Regulacja ta stanowi novum, jako że dopuszcza możliwość rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym na posiedzeniu niejawnym. Jest to możliwe w tych przypadkach, gdy przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Decyzja co do tego, czy sprawa nadaje się do rozpoznania na posiedzeniu niejawnym, należy do sądu odwoławczego. Podkreślić jednak należy, że ustawodawca stronie pozostawił decyzję, czy jej sprawa zostanie rozpoznana przez sąd drugiej instancji na rozprawie.

W przedmiotowej sprawie żadna ze stron nie złożyła wniosku, o jakim mowa w art. 374 k.p.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w tej sprawie przeprowadzanie rozprawy nie było konieczne. Zebrany w niej materiał oraz stanowiska stron były wystarczające do jej należytego rozpoznania, zatem Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że rozpoznanie apelacji na posiedzeniu niejawnym jest jak najbardziej wskazane.

Apelacja okazała się niezasadna.

Ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji znajdują należyte oparcie w materiale sprawy i są prawidłowe, w konsekwencji Sąd drugiej instancji podziela je i przyjmuje za własne dla potrzeb rozpoznania sprawy na etapie postępowania apelacyjnego. Nie zachodzi zatem potrzeba ich szczegółowego powtarzania (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., sygn. II UKN 61/97, opubl. w OSNAP z 1998 Nr 3, poz. 104, z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAP z 1998 Nr 24, poz. 776). Na aprobatę zasługuje dokonana przez Sąd Okręgowy prawna ocena sprawy.

Odnosząc się w pierwszej mierze do zarzutu nierozpoznania istoty sprawy, trzeba wskazać, że byłby on zasadny, gdyby sąd pierwszej instancji zaniechał zbadania całości żądania lub podstawy powództwa, albo merytorycznych zarzutów stron (postanowienie SN z 27 lutego 2019r. II CZ 104/18). Taka sytuacja w tej sprawie nie wystąpiła. Sąd Okręgowy dokonał wnikliwej analizy oceny zasadności roszczenia strony powodowej poprzez pryzmat odpowiednich przepisów prawa materialnego, poprzedzając to prawidłowymi ustaleniami.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego odnośnie niezasadności zgłoszonego przez powoda roszczenia.

Regulacja art. 77 ust. 1 Konstytucji RP wyraża konstytucyjne prawo do odszkodowania za bezprawne wyrządzenie szkody przez władzę publiczną, jednak nie wskazuje, jaka szkoda podlega naprawieniu, ani nie rozstrzyga co decyduje o wymaganej przesłance bezprawności i na jakiej drodze ma nastąpić realizacja uprawnienia odszkodowawczego. Te kwestie pozostawione zostały kompetencji ustawodawcy, który m.in. w Kodeksie cywilnym w sposób szczególny uregulował odpowiedzialność za szkody wyrządzone przy wykonywaniu władzy publicznej w art. 417 k.c. oraz za szkody spowodowane wydaniem aktu normatywnego lub orzeczenia - w art. 417¹ k.c.

Odpowiedzialność deliktowa Skarbu Państwa, oparta na wskazanych przepisach powstaje wówczas, gdy spełnione są łącznie jej trzy ustawowe przesłanki: bezprawność działania lub zaniechania sprawcy, szkoda oraz normalny związek przyczynowy między bezprawnym zachowaniem sprawcy a szkodą. Bezprawność oznacza naruszenie przez władzę publiczną przepisów prawa, ale jedynie takie naruszenie, które stanowiło warunek konieczny do powstania szkody i

którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody. Powód w tej sprawie nie wykazał żadnej z tych przesłanek.

Przed wszystkim słuszne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji w kwestii niedopuszczalności dochodzenia roszczeń odszkodowawczych na podstawie art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. w przypadku braku prejudykatu stwierdzającego wadliwość orzeczenia, z którego wydaniem strona wiązała swoją szkodę. Z treści art. 417¹ § 2 k.c. wynika, że niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia nie może być przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Sąd rozpoznający sprawę o odszkodowanie nie jest właściwy do indywidualnej oceny legalności konkretnego wyroku lub postanowienia wskazywanego jako źródło szkody. Przepis ten nie tylko nie upoważnia sądów odszkodowawczych do samodzielnego stwierdzania bezprawności orzeczeń, ale odsyła w tym zakresie do właściwych procedur. W postępowaniu cywilnym szczególnym przewidzianym do tego trybem jest skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹-424¹² k.p.c.).

Oznacza to, że w celu zrealizowania odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wywołaną prawomocnymi orzeczeniami sądowymi, strona powodowa jest obowiązana do uzyskania w toku odrębnego postępowania rozstrzygnięć potwierdzających ich sprzeczność z prawem. Uchybienie terminom umożliwiającym ich pozyskanie obciąża tylko i wyłącznie stronę powodową. Brak odpowiedniego prejudykatu wywołuje skutki w zakresie prawa materialnego w postaci niemożności dochodzenia w sposób skuteczny roszczenia odszkodowanego od Skarbu Państwa na podstawie art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c.

Jak to już ustalono, w sprawie o IV C 1377/09 Sąd Okręgowy w W. wydał w dniu 11 października 2011 r. wyrok oddalający powództwo, apelacja od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 5 września 2012 r. w sprawie o sygn. VI ACa 71/12. Powód nie skorzystał z możliwości wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego. Oznacza to, że powód nie dysponuje prejudykatem koniecznym do rozpoznania jego powództwa o odszkodowanie za działanie władzy publicznej, bowiem nie podważył orzeczeń wydanych w sprawie IV C 1377/09 i w sprawie VI ACa 71/12. Powód nie wykorzystał też ze środków prawnych umożliwiających poddanie kontroli instancyjnej postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu wydanego w sprawie o sygn. IV 172/14, a czego wymaga art. 424^(1b) k.p.c. Postanowienie to nie zostało zaskarżone przez powoda. Odnotować też wypada, że powód w apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w W., sygn. I C 1377/09 nie powoływał się na uchybienie polegające na wyrokowaniu ponad żądanie.

Jeśli chodzi o procedowanie przez Sąd Okręgowy i kwestię doręczenia powodowi odpisu pisma strony pozwanej, to po pierwsze należy zauważyć, że niedoręczenie strony odpisu pisma procesowego nie pozbawia strony możliwości jej praw i nie powoduje nieważności postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2012 r., II PK 273/11). Poza tym odpis pisma procesowego pozwanego z dnia 17 stycznia 2020 r. został wysłany pozwanemu. Przesyłka sądowa podlegała podwójnej awizacji, nie została odebrana i powróciła do Sądu Okręgowego w W. z adnotacją „zwrot nie podjęto w terminie” i została uznana za doręczoną, co wynika z adnotacji na odwrocie koperty (k.259). Poza tym pismo pozwanego z dnia 17 stycznia 2020 r. nie wносиło nic nowego do sprawy, a stanowiło ustosunkowanie się do pisma powoda z października 2019 r. Nie da się zatem przyjąć, aby brak zapoznania się z tym pismem, na skutek jego nieodebrania przez powoda, uniemożliwił mu należyty udział w sprawie. Nic też nie stało na przeszkodzie, aby powód zapoznał się w tym pismem osobiście w sądzie w ramach przeglądania akt w oparciu o art. 9 k.p.c.

Nie znajdując podstaw do zakwestionowania zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 102 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. 2020.762). Wysokość kosztów zastępstwa prawnego w tej sprawie to kwota 8 100 zł (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. 2015.1800). Sąd

Apelacyjny obciążył powoda kwotą 1000 zł, a w pozostałym zakresie odstąpił od obciążania go kosztami instancji odwoławczej mając na uwadze sytuację życiową i majątkową powoda. Jednocześnie Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do całkowitego odstąpienia od obciążania powoda kosztami przegranego postępowania odwoławczego. Przekonanie powoda o zasadności roszczenia w świetle uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji powinno już doznać pewnego osłabienia. Powód w tej sprawie korzystał ze zwolnienia od kosztów sądowych, nie poniósł dotychczas żadnych kosztów ze sprawą i dlatego kwota 1000 zł nie obciąża go nadmiernie. Strona pozwana poniosła natomiast istotny nakład pracy, który przynajmniej częściowo powinien zostać wynagrodzony.

(...)